

2003 YILINDA KURUMLAR VERGİSİNDE NELER DEĞİŞMİŞTİ ?

I- GİRİŞ :

Bilindiği üzere kurumlar vergisi mükellefleri 2003 yılı hesap dönemi faaliyetlerine ilişkin kurumlar vergisi beyannamelerini 15 Nisan akşamına kadar verip, varsa bu beyanlarına istinaden ortaya çıkan vergilerini Nisan ayı sonuna kadar defaten ödeyeceklerdir.

2003 yılı vergi mevzuatımız açısından hızlı bir değişim yılı olmuştur. Söz konusu değişikliklerin başlıcaları geçtiğimiz yıl içerisinde 4842¹, esas olarak Enflasyon Düzeltmesine ilişkin hükümler içeren 5024² ve 5035³ sayılı Kanunlarla yapılmıştır.

Biz de bu aşamada konunun güncelliğini de paralel olarak bu yazımızı, geçen yıldan bu yana ne değişti, bir başka deyişle 2003 yılı içinde kurumlar vergisi mükelleflerine yönelik olarak Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yapılan değişikliklerin özetlenmesine ayırdık.

II. 4842 SAYILI KANUN İLE KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA YAPILAN BAŞLICA DEĞİŞİKLİKLER :

1- Gelir Vergisi Kanunu'nda düzenlenmiş olmakla birlikte ağırlıklı olarak kurumlar vergisi mükelleflerinin yararlandığı yatırım indirimi uygulamasında kapsamlı değişikliklere gidilmiştir. Bu kapsamda;

- Yatırım teşvik belgesi alma zorunluluğu kaldırılmış,
- Öngörülen yatırım indirimi uygulaması son bulmuş,
- Yararlanılan yatırım indirimi tutarları üzerinden stopaj yapılması uygulamasına son verilmiş,
- Yatırım indirimi oranı bölge ve sektör farklılığı gözetilmeksizin, tüm yatırımlar ve bölgeler için %40 olarak belirlenmiş,
- G.V.K.na eklenen geçici 61. madde hükmü ile, dileyen mükelleflere 4842 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce yatırım teşvik belgesine bağlanmış olan yatırımları için söz konusu değişiklikler öncesi veya sonrası hükümlerden yararlanabilme hususunda seçimlik hak tanınmıştır.

2- Gelir ve kurumlar vergisi üzerinden fon payı alınmasına son verilmiş, buna karşılık geçici vergi oranı da % 25'ten % 30 'a yükseltilerek kurumlar vergisi oranına eşitlenmiştir.

3- Geçici vergi oranının kurumlar vergisi oranı ile eşitlenmesine bağlı olarak üç taksitte ödeme anlamını yitirdiğinden kurumlar vergisinin beyanname verme süresi içinde defaten ödenmesi uygulamasına geçilmiştir.

4- Kurumlarda istisna kazanç - normal kazanç ayırımına son verilerek, istisna olsun olmasın kar dağıtımı aşamasında GVK' nun 94/6-b maddesine göre tevkifat uygulamasına geçilmiştir. Ayrıca halka açık A.Ş.'ler ve diğer kurumlar vergisi mükellefleri için farklı oranda stopaj uygulamasından vazgeçilerek tüm kurumlar için stopaj oranı % 10 olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda kar dağıtımı yapılmaması durumunda kurumlardaki stopaj yükü

¹ 4842 Sayılı Kanun 24.04.2003 tarih ve 25088 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

² 5024 Sayılı Kanun 31.12.2004 tarih ve 25332 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

³ 5035 Sayılı Kanun 02.01. 2004 tarih ve 25334 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

sıfırlamıştır. Yine madde metninde yapılan bir başka değişiklikle kurum kazancından tam mükellef kurumlara dağıtılan kısım üzerinden de tevkifat yapılmayacaktır.

5- Yurtdışı müteahhitlik kazançlarıyla ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Geçici 24. maddesinde düzenlenen ve 2003 yılı sonunda uygulaması sona erecek olan istisna, hasılatın %15'inin Türkiye'ye getirilme şartı da kaldırılarak KVK' nun 8. maddesine alınmak suretiyle sürekli hale getirilmiştir.

6- Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 16. maddesine eklenen ikinci fıkra hükmü çerçevesinde bağışlamaya konu okul ve öğrenci yurtları inşası ile daha sonra 4962 sayılı Kanunla yapılan ekleme ile sağlık tesisleri için yapılan bağış ve yardımların tamamının gider yazılmasına imkan tanınmıştır.

III. 5024 SAYILI KANUN İLE KURUMLAR VERGİSİ KANUNUNDA YAPILAN BAŞLICA DEĞİŞİKLİKLER :

5024 sayılı Kanun ile Kurumlar Vergisi Kanununda doğrudan bir değişiklik yapılmamış olmakla birlikte, Gelir Vergisi ve Vergi Usul Kanununda yapılan değişikliklerin önemli bir kısmı kurumlar vergisi mükelleflerinin de yaralandığı uygulamalara ilişkin olduğundan kısaca aşağıda özetlenmiştir.

1- 5024 sayılı Kanunun 9/b bendi ile Gelir Vergisi Kanununun 38'inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü 01.01.2004 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırıldığından, **Maliyet Bedeli Artırımı** son kez 2003 yılında bu neviden elde edilen kazançlar için uygulanacaktır.

2- 5024 sayılı Kanunun 9/b bendi ile Gelir Vergisi Kanununun 41'inci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendi hükmü 01.01.2004 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırıldığından, kurumlar vergisi mükellefleri yabancı kaynaklarına ilişkin olarak katlanmış oldukları finansman giderlerini son kez 2003 yılında gider kısıtlamasına tabi tutacaklardır.

3- 5024 sayılı Kanunun 6'ncı maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun yatırım indiriminin düzenlendiği 19'uncu maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarında yapılan düzenlemelerle enflasyon düzeltmesi uygulanan dönemlerde, yatırım indirimi istisnası tutarının hesaplanmasına ilişkin hükümler eklenmiştir.

4- 5024 sayılı Kanunun 7'nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanununun yıllara yaygın inşaat işlerinde müşterek genel giderler ve amortismanlarının dağıtılmasına ilişkin 43 üncü maddesinin (1) ve (2) numaralı bentleri enflasyon düzeltmesi uygulanan dönemlerde dağıtımın ne şekilde yapılacağını kapsayacak şekilde yeniden kaleme alınmıştır.

5- 5024 sayılı Kanunun 7'nci maddesi ile Gelir Vergisi Kanuna eklenen Geçici 65'inci madde hükmüne göre daha önce 4842 sayılı Kanunla aynı Kanuna eklenen Geçici 61'inci madde kapsamında yatırım indirimi istisnası uygulamasını seçmiş olan mükelleflere, bu tercihlerini ilk geçici vergi beyannamesinin verilmesi gereken 10.02.2004 tarihine kadar bağlı buldukları vergi dairesine bildirimde bulunmak suretiyle değiştirebilme imkanı sağlanmıştır.

IV. 5035 SAYILI KANUN İLE GELİR VERGİSİ KANUNUNDA YAPILAN BAŞLICA DEĞİŞİKLİKLER :

1- Kanunun 16'ncı maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun " İndirilecek Giderler" başlıklı 14. maddesinin 6. bendine eklenen alt bent hükmü ile, Vakıflar Genel Müdürlüğünün idaresinde ve denetiminde bulunan mazbut vakıflar ile belediyeler dahil diğer kamu kurum ve

kuruluşları adına kayıtlı olan, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu nezdinde eski eser tescilli abide eserlerin; bakımı, onarımı, restore edilmesi ve yaşatılması amacıyla abide eserin kayıtlı olduğu kurum ve kuruluşlara yapılan bağış ve yardımların tamamının kurum kazancının tespitinde gider olarak kaydedilmesine imkan tanınmıştır.

2- Kanunun 17'nci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununun "Kesilen Vergilerin Mahsubu " başlıklı 44' üncü maddesinin sonuna eklenen üç yeni fıkra ile; hem iade işlemlerinin gerçekleştirilmesinde Maliye Bakanlığına verilmiş olan yetkiler genişletilmiş, hem de mahsuben iade işlemlerinde iade tutarının yer aldığı yıllık kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği tarihin esas alınarak yapılacağı kanun metnine girerek, bugüne kadar olan uygulamada mahsup işlemlerinin mükellefin dilekçesi ve eklerinin vergi dairesi kayıtlarına girdiği tarih esas alınarak gerçekleştirilmesi ve mahsubu istenen vergilere ilişkin bu tarihe kadar gecikme zammı uygulanmasına son verilmiştir. Diğer taraftan söz konusu değişiklik ile aynı konuda Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle paralellikte sağlanmış olmuştur.

3- Kanunun 18'inci maddesi ile Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 32'nci madde hükmü ile 2004 yılı kazançlarına ve 2004 yılı üçer aylık geçici vergilendirme dönemlerine münhasır olmak üzere kurumlar vergisi ve geçici vergi oranlarının % 33 olarak uygulanacağına hükmolünmüş ve bu şekilde fon payının kaldırılmasıyla uğranılacak vergi kaybının telafisi amaçlanmıştır. Burada dikkat edilecek olan husus, 2003 yılı kurum kazancının 2004 Nisanında beyanında uygulanacak kurumlar vergisi oranı % 30'dur.

4- 5035 Sayılı Kanunun 43. maddesi ile Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na 01.01.2004 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere eklenen Geçici 2. madde ile teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösterecek olan **yönetici şirketlerin de** 2013 yılı sonuna kadar, bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları kurumlar vergisinden istisna edilmiş, ayrıca teknoloji geliştirme bölgelerinde faaliyet gösteren mükelleflerin bölgede çalışan araştırmacı, yazılımcı ve Ar-Ge personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31.12.2013 tarihine kadar her türlü vergiden istisna edilerek istisna uygulamasıyla ilgili olarak yönetici şirkete sorumluluk verilmiştir.

5- Kanunun 48'inci maddesinin 5. fıkrası ile Kurumlar Vergisi Kanununun bazı maddelerinde yer alan ibareler değiştirilmek suretiyle; bazı tartışmalı hususlara netlik kazandırılmış, bazı geçici maddelerde bu maddelerde yer alan istisnalardan yararlanma süreleri uzatılmış, Kurumlar Vergisi Kanununa göre verilen beyannamelerin hem verilme, hem de verilen beyannamelere istinaden tahakkuk eden vergilerin ödenme sürelerinde değişikliklere gidilerek beyan ve ödeme süreleri farklılaştırılmıştır.

Söz konusu değişiklikleri aşağıdaki şekilde özetlememiz mümkün bulunmaktadır.

a)- K.V.K. hükümlerine göre verilen yıllık, muhtasar ve geçici vergi beyannamelerinin verilme süreleri ile bu vergilerin ödeme süreleri farklılaştırılmak suretiyle yeniden belirlenmiştir. Yapılan düzenleme sonrasında kurumlar vergisi beyannamesi, hesap döneminin kapandığı ayı takip eden dördüncü ayın 15. günü akşamına kadar verilecek, verilen beyannameye istinaden doğan vergi, beyannamenin verileceği ayın sonuna kadar ödenecektir.

b)- KVK' nun Geçici 28'inci maddesinde yer alan; kurumların iştirak hisseleri ve gayrimenkullerin satışından elde edilen kazançlara ilişkin istisnanın uygulama süresi bir yıl

daha uzatılarak, 2004 yılı içinde de bu neviden elde edilen gelirler kurumlar vergisinden istisna ediliyor. Yine aynı maddede yapılan değişlikle istisna kazançlar üzerinden tevkifat yapılmasına son verilmesi ile uygulama şansı kalmayan Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 28. maddesinin (a) fıkrasının üçüncü alt bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

c)- Aynı şekilde KVK' nun Geçici 29'uncu maddesinde yer alan ; banka devir ve birleşmelerinden doğan kazançlara ilişkin istisnanın da uygulama süresi bir yıl daha uzatılarak, 2004 yılı içinde bu neviden elde edilen gelirler de kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.

V- SONUÇ :

Kurumlar Vergisi mükelleflerinin daha sonra cezalı bir tarhiyata maruz kalmamaları açısından bu ay verecekleri kurumlar vergisi beyannamelerinin düzenlenmesi sırasında 4842 5024 ve 5035 sayılı Kanunlarla Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan ve yazımızda kısaca özetlediğimiz değişlikleri göz önünde bulundurmaları unutulmamalıdır.